

Børge Sved

Reportasjeleder Økonomi
okonomi@adresseavisen.no

Muligheter: Sjefen for tre-forskerne på Gløshaugen, Philip André Reme i Rise PFI, peker på at kriserammede Norske Skog kan omstille produksjonen fra trykkpapir til en lang rekke andre produkter der trær er råstoff.
Foto: JENS PETTER SØRAA

- Krisen i Norske Skog åpner grønne muligheter

- Situasjonen i Norske Skog er en fantastisk mulighet for å få til overgangen til grønn økonomi, sier Philip André Reme, sjef for papirforskningsmiljøet på Gløshaugen.

»Trondheim Norske Skog

Norske Skog og kreditorene i det kriserammede treforedlings-konsernet har gitt seg selv en uke til for å unngå økonomisk havari.

Den nye fristen er fredag 18. august.

På Gløshaugen, tett på forskningsmiljøene i NTNU og Sintef, sitter 25 forskere i et uavhengig forskningsinstitutt og prøver å finne ut hva tre kan brukes til. Norske Skog bruker i dag trevirke først og fremst for å lage avisepapir og magasinpapir.

- Men det finnes veldig mange andre anvendelsesområder for tre som råstoff, sier Philip André Reme, administrerende direktør for Rise PFI AS, tidligere Papir- og fiberinstituttet AS. Største

eier i Rise PFI er det svenske forskningskonsernet Rise, som ligner litt på Sintef.

- Gradvis omstilling

I likhet med flere andre, mener Reme at Norske Skog må benytte den økonomiske krisen til å vri produksjonen bort fra avisepapir til andre produkter.

- Men det må skje gradvis, og det er viktig at de holder fast ved trykkpapirproduksjon inntil nye produkter er på plass. Selv etter en beslutning om å legge om, vil papirproduksjon være ryggraden i lang tid. Det finnes en

god del muligheter, men det krever omfattende investeringer og videre forskning og utvikling, sier Reme.

Mange muligheter

Han understreker at han ikke vil eller kan gi Norske Skog råd om hva de bør satse på, men antyder at treforedlingskonsernet selv kan ha funnet noe av svaret.

- Tidligere i år åpnet Norske Skog Saugbrugs i Halden et demonstrasjonsanlegg for produksjon av mikrofibrillær cellulose (MFC). Det er et produkt som har svært mange

anvendelsesområder. For Norge bør det være interessant at MFC blant annet kan brukes for å øke oljeutvinning og i borevæsker. Norske Skog har sagt at de har som mål at 25 prosent av omsetningen i fremtiden skal komme fra produkter som de i dag ikke har.

Philip André Reme understreker at MFC bare er ett av flere mulige produktområder, hvis Norske Skogs fabrikker i Norge må omstille til annen produksjon enn avisepapir (Skogn) og magasinpapir (Halden). Avisepapir er det største produktet også ved Norske Skogs utenlandske fabrikker.

Tre i bildeler

- Biokompositter er et annet anvendelsesområde for MFC og trefiber. Her er det snakk om at trefibre kan brukes til å armere bygningsartikler og plast til for eksempel bildeler. Også metallindustrien kan nyttiggjøre seg trebaserte produkter. De trenger reduksjonsmidler i foredlingsprosessen. I dag bruker de stort sett fossilt basert karbon, men kan også anvende biobasert karbon, sier Reme.

Han peker på emballasje som enda et alternativ. På grunn av global folketallsvekst, vokser etterspørselen etter emballasje.

- For å utnytte råvaren best mulig, kan det være nødvendig at det ved en omlegging satses på flere produkter sier sjefen for Rise PFI.

Grønn mulighet

På kort sikt trues ansatte, tømmerleverandører og resten av verdikjeden for treforedling av faren for at Norske Skog-

konsernet går konkurs. Philip André Reme minner om at usikkerheten også byr på muligheter.

- I prinsippet kan det som lages av olje også lages av tre. Treforedlingsindustrien kan derfor være en viktig aktør i det grønne skiftet og på veien mot en biobasert økonomi. Å få på plass nye produkter som kan erstatte de som er laget av fossilt råstoff er kolossalt viktig. Vi og mange andre jobber med dette, men likevel vil et slikt skifte ta tid. Å erstatte for eksempel plast med trebaserte alternativer har et langsiktig perspektiv, sier Reme.

Fiskekasser

Det finnes utallige eksempler på plastprodukter som kan erstattes av trebaserte materialer eller bioplast. Reme peker på ett som har stor betydning i Norge:

- Fisk som eksporteres fra Norge pakkes gjerne i kasser som er laget av plastproduktet polystyren. Emballasje til fisk bør i fremtiden heller være biobasert, sier han.

PFI flyttet fra Oslo til Trondheim i 1997 og ble kjøpt av svenske interessenter i 2004, men først i år ble papirforskningsmiljøet del av Rise. Rise PFI samarbeider tett med NTNU.

- Produseres det avisepapir i Norge om ti år?

- Det er det ingen som vet, men om ti år vil verden ha kommet langt i å bruke tre som råvare for nye biobaserte produkter, sier Philip André Reme.

GUNNAR OKSTAD 916 68 911
gunnar.okstad@adresseavisen.no

«Emballasje til fisk bør i fremtiden heller være biobasert»

Philip André Reme,
administrerende direktør i Rise PFI

Les mer:

Les flere økonominyheter på adressa.no

Sveaas blir storeier i Norske Skog

Finansmannen Christen Sveaas har kjøpt seg opp til en eierandel på nesten 13 prosent av aksjene i Norske Skog gjennom selskapet Kistefos.

»**Trondheim Gjeldskrise**

Ifølge en børsmelding mandag kjøpte Kistefos AS nesten 24 millioner aksjer i Norske Skog. Til sammen kontrollerer Kistefos AS og nærstående selskaper totalt drøyt 35 millioner Norske Skog-aksjer. Dette utgjør 12,81 prosent.

Ifølge E24 er Christen Sveaas nå sannsynligvis den største aksjonæren. Aksjekursen til papirkonsernet steg kraftig etter at Sveaas oppkjøp ble kjent tirsdag morgen, og klokken 10.15 hadde kursen steget nesten 30 prosent.

Ga råd

Sveaas har tidligere uttalt til Dagens Næringsliv at staten ikke burde gripe inn i krisen i Norske Skog.

Regjeringen må ikke blande seg i denne saken. Det vil være mitt råd. Eiere og kreditorer får finne ut av situasjonen, skrev Sveaas i en epost til avisen.

Sveaas er fra før en stor skogeier gjennom selskapet Kistefos Træsliberi og sin eierandel i selskapet Stangeskovene.

Storeier er ute

Mandag ble det kjent at Blackstone-selskapet GSO ikke lenger

er største eier i Norske Skog. Etter ytterligere nedsalg er fondet helt ute av eiersiden i det norske konsernet.

Antallet aksjer GSO solgte sist tilsvarer akkurat det Kistefos opplyste at de kjøpte på mandag. GSO solgte aksjene for 40 øre per stykk, noe som vil bety at Sveaas betalte rundt 9,6 millioner kroner for aksjeposten, ifølge E24.

Norske Skog sliter med rentebærende gjeld på nesten 6,4 milliarder kroner. Gjelden skriver seg fra omfattende oppkjøp på 1990- og 2000-tallet i Europa, Sør-Amerika, Asia, New Zealand og Australia.

Redningsplan

Konsernet har i lang tid forsøkt å bli enige med sine kreditorer om en plan for å løse gjeldskrisen. Sist fredag ble det kjent at de var blitt enige med aksjonærer og kreditorer om å utsette akseptfristen for refinansieringsplanen til fredag denne uka.

I neste uke skal det avholdes en ekstraordinær generalfor-

samling i konsernet. NTNU-professor Johan Hustad har uttalt til Adresseavisen at en konkurs vil skape flere muligheter for konsernets fabrikker enn en redningsaksjon.

Norske Skogs to norske fabrikker, Skogn i Levanger og Saugbrugs i Halden, er heleide datterselskaper i det kriseramede konsernet.

Christen Sveaas har også uttalt til Dagens Næringsliv at han er trygg på at en eventuell konkurs ikke ville føre til nedleggelse av de norske fabrikkene:

- Jeg har ingen tro på at en eventuell konkurs medfører nedleggelse av noen fabrikker. Så dumme er ikke obligasjonseierne, sa han til avisen tidligere i august.

Adresseavisen fortalte i juni at Norske Skogs fabrikk på Skog fikk et resultat før skatt på 141 millioner kroner i fjor.

NTB
STÅLE LANGØRGEN
staale.langorgen@adressesavisen.no

- Jeg har ingen tro på at en eventuell konkurs medfører nedleggelse av noen fabrikker.

Christen Sveaas, finansmann

Kjøper: Ifølge E24 er finansmannen Christen Sveaas nå sannsynligvis den største eieren i Norske Skog. Foto: NTB SCANPIX

Flere veiprosjekter truet av enorm kostnadsøkning

Det er høyst usikkert om alle nye veiprosjekter i Nasjonal transportplan (NTP) blir realisert, tross rammene på 1 000 milliarder kroner, ifølge en ny rapport.

Oslo Economics viser til at veiprosjekter i gjennomsnitt blir 40 prosent dyrere fra de omtales i planen til de er ferdig planlagt og klare til bygging.

Om kostnadene i planfasen fortsetter å øke tilsvarende kommende år, vil vi ikke få de veiene fremover som vi er forespeilet. Dette gjelder selv om Stortinget skulle bevilge midler tilsvarende rammene til NTP, advarer seniorøkonom Eirik Nøren Stenersen i Oslo Economics.

Videre nevner de 15 konkrete prosjekter som kan ryke, blant annet E39 Ådland-Svegatjørn (Hordfast), og E39 Ålesund-Molde (Møreaksen). Forutsetningen at det er prosjekter med oppstart langt fram i tid, eller som ikke er fullt finansiert i planperioden, som først står i fare for å ryke.

Rapporten er bestilt av Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg og Veidekke, som begge uttrykker bekymring. Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen (Frp) sier til VG at også han over lang tid har

vært bekymret for kostnadsøkningen, og varsler at han har planlagt tiltak for å få ned kostnadsnivået.

Rapporten viser en stor kostnadsvekst. Men det er flere faser i et prosjekt. Fra man begynner å utrede et prosjekt, ser man en kostnadsøkning på rundt 40 prosent. Men der man blir ferdig på plansiden, er kostnadene under kontroll. Kostnadsøkningene skyldes blant annet lokale krav, og at prosjektene utvikler seg i en mer ambisiøs retning, sier han til avisen.

Statsråden kan ikke garantere at alle veiprosjektene blir realisert, men sier målet er å få gjennomført alle.

NTB

Ketil Solvik-Olsen

OYSTER PERPETUAL YACHT-MASTER

URMAKER
HÅKON LIAN
PROTID URMAKER
Nordregt. 9, TRONDHEIM
Tlf. 73 52 04 11